

KJAK

Skansin, Tórshavnar Havn og veruleikin

Johan Mortensen

Í dag er ongin framleiðsla eftir í Havn. Tað er onki fiskaarbeiði. Bacalao er tagnað fyri altíð. Nógv aling er í okkara Nólsoyarfirði, men ongin laksur kemur á land í Havn. Tað er onki pelagiskt fiskiloyvi í Havn. Ein trolari eftir, Enniberg. Onki sláturvirki fyri seyð og neyt. Burtursæð frá rullupylsuni hjá Otto Reinert, MBM og Miklagarði, er so at siga ongin matframleiðsla í Havn. Lítið og onki verður framleitt til útflutnings. Saltsølan var einaferð karmur um blómandi vinnulív. Nú nýtir Tórshavnar Kommununa 100 mio kr til marglætisskrivstovur í Saltsølu bygninginum. Einaferð tosaði man um maritimt kraftcentur og gransking í Saltsøluni, góðir tankar men býráðið gloymdi bara, at tað er onki maritimt vinnulív eftir í Havn, og nú er so meginpartin av Saltsøluni útleigað til fyrirøku sum selur teldur til almenna sektorin.

Tað fara stórar rembingar fram í okkara samfelagi. Alt rembingar uttan fyri

høvudsstaðin. Bakkafrost, Luna, Varðin, Chr. í Grótinum, Pelagos osfrs., eru feløgini sum í dag seta dagsskránna.

Vøksturin í dag og tann produktiva framleiðsluvinnan liggur í Runavík, Fuglafirði, Klaksvík og Tvøroyri. Tórshavnar Havn hevur livað sera væl av, at meginparturin av framleiðsluni hjá hesum økjum nú í fleiri ár er koyrd til Havnar og so avskipað her. Hetta hevur havt stórar inntøkur í vørugjaldinum til Tórshavn Havn, hóast vøran ikki er framleidd her.

Henda gongd fer at broytast í framtíðini. Bakkafrost verður útbyggt, Fuglafjarðar Havn verður útbygd og Faroe Ship er longu byrjað at fara til Runavíkar eftir farmi. Samskip setur nú enn eitt

skip inn á rutuni. Skipafeløgin verða noydd at fara har, sum vøran verður framleidd. Alternativt er, at teir stóru framleiðararnir gera síni egnu skipafeløg og sjálvsagt skal vørugjaldið falla, har sum framleiðslan er. Bara frá Bakkafrost verða tað eini 50.000 tons, sum ikki longur fara at koma til Tórshavn, og longu nógv minni inntøkur til Tórshavnar Havn.

Um tvey ár er stóra havnarútbyggingin í Runavík liðug og fer hon at avskipa meginpartin av teimum vørum, sum í dag fara til Havnar. Eisini í cruisevinnuni eru stórar broytingar og fara í summar eini 25 cruise skip til aðrar havnir enn per automatikk til Tórshavnar. Oljuaktiviteturin, tá hesin tekur seg upp aftur, verður allur í Runavík.

Samanumtikið er ætlanin um stóru útbyggingina av Tórshavnar Havn, har man vil offra Skansan og alt tað vakra økið Yviri við Strond, illa umhugsað og als ikki baserað á kommerciellar veruleikar og framrokningar av framtíðar gongdina í føroysku framleiðsluni.

Ein minni útbygging og dýping av Tórshavnar Havn fer at nøkta tørvin á innflutningi og komandi útflutningi her. Sjálvsagt verða onkrar tillagingar neyðugar, men ikki ætlað rísa útbyggingin.

Samanumtikið kann við vissu sigast, at vørunøgdirnar fra Runavík, Klaksvík, Fuglafirði o.s.frv., fara ikki longur at koma til Havnar, og tað verður nógv minni virksemi í Tórshavnar Havn í komandi árum.

Eisini fer undirsjóvartunnilin at økja um virkseimið í Eysturoynni og Norðoyggjum, og hann fer eisini at minka týðningin av Tórshavn Havn.

Tað verður tosað um Arktis og móguleikar fyri Havnina. Tankin er áhugaverður, men veruleikan er ein annar og nógvar royndir eru longu gjørdar at fáa meira av slíkum aktiviteti til Tórshavnar, men uttan størri úrslit.

Eg eri borgari í Tórshavn. Føddur og uppvaksin her og vil Tórshavn tað besta, men eg mótmæli at býráðið roynir at gera hesa ørvitisætlan til veruleika og skammskemmas Havnina. Tað er mín vón at vit og skil má sigra.

Tilfeingisgjøldini eru longu brúkt

Helgi Abrahamsen
løgtingsmaður

"Fíggjarliga haldførið" er eitt hugtak, sum vit hava hoyrt nógv um ta seinastu tíðina. Vit fáa at vita frá búskaparfrøðingum, at tað er ikki nóg mikið, at vit klára at venda hallinum hjá landskassanum til avlop, tí vit mugu eisini

hyggja longur fram í tíðina. Vit mugu vera klár at mæta tíðini, tá ein størri partur av føroyingum verða pensjónistar, og tá fólkatalið móguliga aftur fer at minka, verður sagt.

Tvær loysnir

Tað eru serliga tvær loysnir, sum hava verið nevndar í hesum sambandinum. Onnur er uppsparing til pensjónir og hin er tilfeingisgjöld. Sjálvur havi eg góðar vónir um, at vit, langt um leingi, nú fara finna eina beiða semju á pensjónsøkinum, hóast vit í mun til okkara grannalond eru alt ov sein á veg.

Hvussu verður við semjunum tilfeingisgjöld er ilt at

siga. Men tað løgna er, at tað tykist sum at teir pengarnir eru langt síðani brúktir, longu áðrenn teir nakrantíð eru fingnir til vega.

Soleiðis fara pengarnir

Tá løgtingið um ársskiftið viðgjørði fíggjarlógina fyri 2015, hevði andstøðan uppskot um fleiri útreiðslur, men kortini var undirskotið hjá teimum minni enn í uppskotinum hjá landsstýrinum. Orsøkin var, at sambært teirra uppskoti skuldi meira koma frá vinnuni. Tilfeingisgjöldini skuldu rinda fyri alt frá valstríði hjá politisku flokkunum, til Tjóðleikhús og Kirkjubómúrin.

Javnaðarflokkurin hevur harumframt lovað skattalætta til lægru inntøkurnar, og eisini hann skal fíggjast við tilfeingisgjöldum.

Undirskotið á fíggjarlógini skal burtur, og eisini har eru tað tilfeingisgjöldini sum skulu gjalda.

Tá fullveldisfólkini verða spurð, hvussu tey ætla at fíggja teirra fullveldisætlan, so vísa tey á stóra ríkidømið í fiskivinnuni og alivinnuni. Tilfeingisgjöldini haðani skulu koma í staðin fyri ríkisveitingina úr Danmark.

Næstseinasta vikuskifti hevði Javnaðarflokkurin landsfund, og har føddist enn eitt uppskot, sum skal fíggjast við tilfeingisgjöldum.

Nú skal barnaansingin vera ókeypis fyri foreldur, tí alivinnan skal gjalda. Eg gangi úr frá, at tá nýggi formaðurin í Pedagogfelagnum sær hetta, so fer hann at siga, at tá tit hava ráð til ókeypis ansing, so hava tit eisini ráð at geva starvsfólkunum hægri løn. - Og vinnan fær rokningina.

Umframt alt hetta skulu vit minnast til, at vit eru í einum valári, og tað skal undra meg nógv, um ikki fleiri uppskot fara at verða drigin upp úr skjáttuni, har ið tilfeingisgjöld standa á inntøkusiðuni.

Men hvat hendur við øllum hesum útreiðslunum, um alivinnan aftur verður rakt

av sjúku, ella makrelstovnurin minkar? Hvar verður tá fíggjarliga haldførið?

Brúksveitslan er byrjað

Tað skal ikki vera nøkur loyna, at eg taki undir við, at landskassin krevur tilfeingisgjöld frá vinnuni.

Búskaparfrøðingar mæla til, at vit bara brúka avkastid av tilfeingisgjöldunum, og at vit goyma sjálva tilfeingisognina til komandi ættarlið. Men við hetta lag, verður einki at goyma, og vit tryggja heldur einki haldføri, tí vit brúka allar pengarnar longu áðrenn teir nakrantíð eru komnir í kassan.